

НАПРЯМКИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Лавріщева А.С.

Науковий керівник: к.т.н., доц. Крилова О.В.

Бюджетна політика один з провідних чинників впливу держави, яка націлена на створення стабільної економіки, підвищення ефективності функціонування фінансової системи країни, забезпечення високих стандартів життя та соціального захисту для населення. Через те що бюджетна політика України є однією з головних важелів загальної економічної політики країни та тісно пов'язана з податковою, інвестиційною та іншими видами політичної діяльності, вона постійно викликає загальний інтерес у суспільстві. Можна стверджувати, що бюджетна політика – це про розвиток держави в цілому, тобто у всіх її галузях. Адже саме в ній висвітлюються і виражаються інтереси окремих суспільних груп. Для запровадження ефективної моделі бюджетної політики держава повинна врахувати всі можливі ризики, вплив зовнішніх та внутрішніх факторів. [1]

Для дослідження дієвості роботи бюджетної політики України, розглянемо таблицю 1, прослідкуємо динаміку зміни дефіциту державного бюджету на базі доходів та видатків держави за 2014-2021 роки.

Таблиця 1

Дефіцит та видатки державного бюджету України 2014-2021 рр. у млн. грн.

Рік	Доходи бюджету	Видатки бюджету	Дефіцит бюджету
2014	357084,2	430217,8	-73133,6
2015	534694,8	576911,4	-42216,6
2016	616274,8	684743,4	-68468,6
2017	793265,0	839243,7	-45978,7
2018	928108,3	985842,0	-57733,7
2019	998278,9	1072891,5	-74612,6
2020	1076016,7	1288016,7	-212000
2021	1269852,9	1490258,9	-220406

Джерело: Офіційний сайт Міністерства Фінансів України [2]

Проаналізувавши наведені данні можна зробити висновок, що за весь досліджуваний період 2014-2021 рр. видатки держави перевищували її дохід, саме це спричинило дефіцит бюджету. Очевидно, що загальна динаміка зміни дефіциту бюджету дуже нерівномірна. У період 2014-2018 року найбільшого значення дефіциту бюджету було зафіксовано на кінець 2014 року. Саме у цей рік розпочалась війна на сході України та анексія АР Крим. Ці явища дуже сильно вдарили по економіці, видатки бюджету зростали, адже виникла потреба

у збільшені витрат на військову галузь. У 2019-2021 роках дефіцит бюджету різко зріс. На це безпосередньо вплинула криза спричинена спалахом коронавірусної хвороби. Найбільшого значення дефіцит бюджету становив у 2021 році – 220 406 млн. грн., найменшого у 2015 році – 42 216,6. Порівнявши найменше та найбільше значення за досліджуваний період, можна зробити висновок, що дефіцит державного бюджету зріс більше ніж у п'ять разів.

На сучасному етапі свого розвитку Україна перебуває у надзвичайно важкому становищі. Починаючи з 24 лютого 2022 року почалось повномасштабне вторгнення на територію держави, яке не могло не відбитися на економіці держави. За прогнозами українського уряду, війна створила загрозу у 2022 році скороченню ВВП на 30-50%. Це може статися внаслідок численних руйнацій виробничих підприємств, мінуванню земельних територій та блокуванню портів, які забезпечують експорт продукції. Ще одним негативним наслідком для бюджету країни є збільшення видатків країни. Збройні конфлікти призводять до збільшення видатків на оборонний та соціальний сектор; відбувається зменшення зовнішніх та внутрішніх інвестицій; знецінюється національна валюта та зростають обсяги зовнішнього боргу держави. [2]

Враховуючи всі негативні наслідки війни Україна внесла чимало змін до оподаткування, створила соціальні програми для громадян та намагається продовжувати виконувати всі бюджетні обов'язки держави. З метою залучення до державного бюджету більшої кількості грошей було прийнято рішення створити військові облігації. За даними Національного банку України, з початку воєнних дій на території держави, Міністерство Фінансів провело 23 аукціони з продажу ОВДП, залучивши до держбюджету більше ніж 280 млн. дол. Для стимулювання малого та середнього бізнесу держава створила програму «Доступні кредити 5-7-9%», вона надає можливість отримати кредити за зниженими процентними ставками. З метою проведення посівної кампанії та уникнення продовольчої кризи, уряд запустив програму для фінансової підтримки аграріїв. Тепер для них з'явилась можливість отримати кредит під 0%. Також держава поіклувалась про депозити вкладників. З метою збільшення довіри до банківських установ та стимулювання у населення вкладення грошей до банківських скриньок, держава зобов'язалась гарантувати 100% закладами фізичних осіб та ФОП. [3]

Отже, бюджетна політика це велика система, яка сприяє ефективному функціонуванню економіки, чинить вплив на бюджет системи та забезпечує виконання державою своїх обов'язків. Навіть у складний час війни, бюджетна політика держави чинить всі необхідні заходи, для мінімізації кризового впливу на економіку. Слід зазначити, що для подальшої результативної діяльності бюджетної політики, держава повинна створити стратегію розвитку України враховуючи сучасні проблеми.

Перелік посилань

1. Мейш А.В., Ільченко О.М. «Бюджетна політика України як основа макроекономічної стабільності»: стаття. – Хмельницький: 2019, – 6 с.
2. <https://mof.gov.ua/uk> – сайт Міністерства фінансів України
3. <https://bank.gov.ua/> – сайт Національного банку України